

datum :
afdeling :
onderwerp: Leeftijdsgrenzen zedelijkheids-
uw ref. : wetgeving
onze ref. :
beh. door :

nvsh
afdeling:

N V S H Standpunt inzake de leeftijds-
grenzen in de zedelijkheidswetgeving.

AANLEIDING

1. De ophanden zijnde voorstellen tot wijziging van de zedelijkheidswetgeving zullen de publieke discussie weer doen opleven en een N V S H Standpunt nodig maken.
2. De wetsvoorstellen, gevat in de C D C. Petities die mede door de N V S H is ondertekend.
3. Intern maakten de frequente bestuurswisselingen samen met de door het bestuur noodzakelijkerwijze gekozen aandachtprioriteiten een korte formulering van een NVSH standpunt noodzakelijk.

VOORGESCHIEDENIS.

Reeds voor 1970 werd geconstateerd dat de huidige zedelijkheidswetgeving, daterend uit 1911, een herziening toe was. In 1970 is door de toenmalige minister van Justitie de Adviescommissie Zedelijkheidswetgeving in gesteld, veelal genoemd naar de voorzitter, prof Melai. Deze commissie bracht in 1980 advies uit. Het advies was om een aparte zedelijkheidswetgeving in het Wetboek van Strafrecht te handhaven, maar een aantal artikelen te wijzigen. Inzake sex tussen jong en oud werd voorgesteld de term 'ontucht' af te schaffen, en het 'bewegen tot' seksuele handelingen met jongeren onder de 16 jaar strafbaar te stellen, alsook alle seksuele handelingen met jongeren onder de 12 jaar en met jongeren in een afhankelijkheidsrelatie.

Eind 1980 ^{brachten} vacht organisaties (waaronder NVSH en NVIH-COC) en de radio-pastor Klamer een gezamenlijk commentaar uit op dit advies. Zowel het opnemen van een aparte zedelijkheidstitel in het strafrecht als het strafbaar stellen van 'bewegen tot', alsook de grens van 16 jaar werden hierin grondig bekritiseerd. Niet sexualiteit, doch dwang dient strafbaar te zijn. De overheid dient zich niet als zedemeester op te stellen, maar de rechten van burgers te beschermen - inclusief het recht op zelf gekozen sexualiteit. Inzake de jeugdsexualiteit is de Commissie

Melai geobsedeerd door een negatieve waardering van seksualiteit en door het als vanzelfsprekend vooronderstelde overwicht van volwassenaenen op kinderen. De Commissie blijkt relevante literatuur niet gelezen te hebben en hanteert onlogische argumentatie. Aldus dit commentaar.

In 1984 brachten NVSH en NVIH-COC opnieuw een gezamenlijk standpunt uit, neergelegd in de nota "Zeden en Straffen". In deze nota wordt uitvoerig beargumenteerd dat

- (1e) De staat geen zeden dient voor te schrijven, doch de rechten van burgers dient te verdedigen,
- (2e) De strafwet slechts een uiterste, laatste en nauwelijks effectief middel is om burgerrechten te verdedigen,
- (3e) Niet seksualiteit, maar dwang strafwaardig is, dus dat
- (4e) Een aparte zedelijkheidswetgeving onjuist en onnodig is, alsook dat
- (5e) Het verbod op alle seksuele contacten met kinderen hun keuzevrijheid niet beschermt maar beknot en uit het strafrecht dient te verwijnen,
- (6e) Dat slechts dwang, ongeacht de leeftijd, strafbaar diene te zijn.

NVSH en NVIH-COC stellen de herformulering cq schrapping van een aantal wetsvoorstellen voor in deze nota.

In november 1985 lanceerde de regering op vrij ongelukkige wijze de plannen om seksualiteit met jongeren van 12 - 16 jaar niet meer strafbaar te stellen. Een snelle actie van een aantal media in de tijd dat verkiezingen naderden resulteerden in het publiekelijk terugnemen van deze voorstellen door de staatssecretaris. De voorstellen zijn inmiddels door de Raad van State van een (geheim) advies voorzien en liggen nu opnieuw bij het kabinet.

Bij dit chronologisch overzicht dient vermeld te worden, dat juist in de jaren '80 een golf publicaties over negatief beleefde incest-ervaringen verscheen. De discussie over de vrijwillig aangegane contacten werd in de publieke aandacht overspoeld door de discussie over de afgedwongen seksuele contacten binnen het gezin.

In januari 1987 bracht NVIH-COC een ruimschoots ondertekende petitie uit die een compromis-wetsvoorstel bevatte, bedoeld om uit de impasse te komen. Dit voorstel handhaaft de strafbaarstelling van seksuele contacten met jongeren onder de 16 jaar, maar stelt strafuitsluitingsgronden voor als het gaat om aantoonbaar vrijwillig aangegane contacten met 12 tot 16 jarigen. Deze petitie is ook door de NVSH ondertekend.

Zowel de nieuwe wetsvoorstellen alsook de publieke discussie daarover zijn medio 1987 te verwachten.

DE ACTUALITEIT VERGT EEN STANDPUNT

Nu de NVSH de petitie heeft ondertekend, nu de incest-diskussie, ook onder haar leden, nog volop plaats vindt, nu de wetsvoorstellen opnieuw publiciteit teweeg zullen brengen, kan en zal de NVSH om een stellingname gevraagd worden. De in begin 1987 ondertekende petitie wijkt immers fundamenteel af van het in 1984 nog ingenomen standpunt. Werd in 1984 met vele argumenten gepleit voor het niet-strafbaar stellen van seksualiteit, in 1987 is een voorstel ondertekend dat deze strafbaarsstelling handhaaft en slechts strafuitsluitingsgronden formuleert.

STANDPUNT

1. De NVSH handhaaft haar uitgangstelling die ook in haar statuten is opgenomen dat ieder recht heeft op keuzevrijheid en eigen seksualiteitsbeleving.
2. Noch de statuten, noch enig NVSH-beleidsstuk noemen hierbij leeftijdsgrenzen: Ook kinderen hebben recht op hun eigen seksualiteitsbeleving en ook hun keuzevrijheid dient in deze beschermd te worden tegen dwang - zowel dwang tot het plegen of dulden van sexuele handelingen, alsook dwang tot het zich onthouden van zelf gekozen sexuele handelingen.
3. De staat dient zich te onthouden van het middels de strafwet bepalen van wat er in relaties tussen mensen wel of niet mag gebeuren. De staat dient de keuzevrijheid van de burgers, jong en oud, te beschermen. De staat dient dwang strafbaar te stellen en niet seksualiteit strafbaar te verklaren.
4. De NVSH ondersteunt het CDC-voorstel slechts in het besef dat veranderingen in de samenleving veelal slechts stap voor stap gerealiseerd kunnen worden, en dat dit voorstel althans een kleine stap in de gewenste richting is. Het voorstel is een compromis, hetgeen betekent dat men wensen opschort en het (politiek) haalbare afsprekt.
5. De NVSH onderkent de principiële onjuistheid en de gevaren van het strafbaar stellen van seksualiteit, ook bij strafuitsluitingsgronden; daartoe is immers steeds een politie-onderzoek nodig, waardoor de criminalisering van wederzijds vrijwillig aangegane contacten toch weer plaats vindt.
6. De NVSH blijft streven naar een vrije seksualiteitsbeleving en naar de afwezigheid van iedere vorm van dwang en overwicht hierin, met name bestrydt zij het traditionele overwicht van mannen op vrouwen en dat van volwassenen op kinderen.

MOTIVATIE

De nota Zeden en Straffen bevat uitvoerige motivatie en literatuurverwijzingen. Voor een kort beleidsstuk als dit worden slechts de meest essentiële motieven ten kortste geformuleerd.

1. De strafbaarstelling van seksuele handelingen is gebaseerd op een negatieve visie op seksualiteit, die de NVSH vanaf haar oprichting af naar een positieve visie tracht te hervormen.
2. Het verbieden van seksualiteit aan kinderen is gebaseerd op een visie dat seksualiteit een exclusieve aangelegenheid van volwassenen is. De NVSH meent daarentegen dat het bieden van ruimte voor vrije (dus niet: afgedwongen) seksualiteitsbeleving in de jeugd een te krampachtige seksualiteitsbeleving op volwassen leeftijd voorkomt.
3. Vrijwillig aangegane ^{sexuele} contacten tussen kinderen en ouderen zijn nooit schadelijk gebleken. Wél zijn afgedwongen seksuele contacten schadelijk gebleken, alsook politieonderzoek inzake vrijwillig aangegane contacten.
4. De huidige zedelijkheidswetgeving is gebaseerd op de traditionele verhoudingen tussen man en vrouw en die tussen volwassenen en kinderen, waarbij respectievelijk de man en de volwassenen een vanzelfsprekende machtspositie wordt toegekend. In die machtsverhoudingen werd de typisch mannelijk geachte seksualiteitsbeleving (veroveren, penetreren en klaarkomen) dominant ten koste van de vrouwelijke en kinderlijke seksualiteitsbeleving, die veel andere aspecten van beleven kent. Voor een positieve seksualiteitsbeleving door ieder dienen niet alleen de opvattingen over seksualiteit, maar ook de machtsverhoudingen te worden veranderd - en dus ook de daarop gebaseerde wetgeving.
5. De NVSH-leden, die een positieve seksualiteitsbeleving hebben of nastreven zullen in hun omgang met kinderen spelenderwijs ruimte bieden voor beleving van seksualiteit zonder dit af te dwingen. Een wet die alle seksuele handelingen met kinderen in principe strafbaar stelt, is een onderrechte bedreiging voor onze leden die op nieuwe en vrije wijze om willen gaan met de kinderen die zij lief hebben. Dat er óók mensen zijn die kinderen dwingen tot seksuele handelingen slechts ten eigen gerieve, is via het strafbaarstellen van dwang voldoende te ondervangen.